

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ HUỆ

TỔ CHỨC DẠY HỌC DỰ ÁN
TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM
Ở TRƯỜNG THPT THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU
TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ HUỆ

TỔ CHỨC DẠY HỌC DỰ ÁN
TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM
Ở TRƯỜNG THPT THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU
TỈNH QUẢNG NINH

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8229013

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN ĐỨC THẮNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Đề tài *“Tổ chức dạy học dự án trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh”* là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Kết quả trong đề tài này là trung thực, không sao chép từ bất kỳ công trình nào khác mà không trích dẫn. Đề tài này chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào.

Tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về lời cam đoan này của mình.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Huệ

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo hướng dẫn TS Nguyễn Đức Thắng, cùng các thầy cô trong Khoa Lịch sử, trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã chỉ bảo tận tình, động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, các Thầy, Cô giáo môn Lịch sử, các em học sinh của các trường THPT thị xã Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh, đã tạo điều kiện giúp đỡ về mọi mặt để tôi hoàn thành Luận văn.

Cuối cùng, tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngày 14 tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Huệ

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Mục đích, đối tượng, nhiệm vụ và phương pháp nghiên cứu	5
4. Giả thuyết khoa học	7
5. Ý nghĩa của đề tài	7
6. Bố cục của luận văn	7
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA TỔ CHỨC DẠY HỌC DỰ ÁN TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ Ở TRƯỜNG THPT	8
1.1. Cơ sở lý luận	8
1.1.1. Quan niệm dạy học dự án	8
1.1.2. Đặc điểm và phân loại DHDA	10
1.1.3. Tiêu chuẩn thành công một bài học được tổ chức DHDA	13
1.1.4. Yêu cầu của dạy học phát triển năng lực học sinh trong chương trình phổ thông mới	16
1.2. Thực trạng DHDA trong dạy học lịch sử ở trường THPT thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh.....	21
1.2.1. Mục đích khảo sát	21
1.2.2. Đối tượng và phương pháp khảo sát	21
1.2.3. Kết quả khảo sát.....	22
Chương 2. CÁC HÌNH THỨC DẠY HỌC DỰ ÁN TRONG DẠY HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM Ở TRƯỜNG THPT THỊ XÃ ĐÔNG TRIỀU TỈNH QUẢNG NINH	34
2.1. Quy trình tổ chức DHDA.....	34
2.2. Yêu cầu tổ chức DHDA.....	38

2.3.	Biện pháp tổ chức DHDA trong dạy học lịch sử Việt Nam ở trường THPT thị xã Đông Triều tỉnh Quảng Ninh	41
2.3.1.	Dạy học bài nội khóa	42
2.3.2.	Tổ chức dạy học dự án trong hoạt động ngoại khóa.....	49
2.3.3.	Dạy học lịch sử địa phương	54
2.4.	Thực nghiệm sư phạm	61
2.4.1.	Mục đích, đối tượng và phương pháp thực nghiệm.....	61
2.4.2.	Kết quả thực nghiệm.....	63
2.4.3.	Đánh giá kết quả thực nghiệm	76
	Tiểu kết chương 2	78
	KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	79
	TÀI LIỆU THAM KHẢO	83
	PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT

CHBH	Câu hỏi bài học
CHKQ	Câu hỏi khái quát
CHND	Câu hỏi nội dung
CNTT	Công nghệ thông tin
DA	Dự án
DAHT	Dự án học tập
ĐC	Đối chứng
DH	Dạy học
DHDA	Dạy học dự án
ĐHSP	Đại học Sư phạm
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
LS	Lịch sử
NL	Năng lực
NXB	Nhà xuất bản
PPDH	Phương pháp dạy học
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Biểu hiện các năng lực chung của HS trong dạy học lịch sử.....	18
Bảng 1.2.	Biểu hiện các NL chuyên môn trong dạy học lịch sử.....	20
Bảng 2.1.	Phân phối chương trình LS địa phương tỉnh Quảng Ninh cấp THPT ...	54
Bảng 2.2.	Danh mục các DAHT trong dạy học bài nội khóa.....	58
Bảng 2.3.	Danh mục các DAHT trong dạy học bài ngoại khóa.....	60
Bảng 2.4.	Danh mục các DAHT trong dạy học lịch sử địa phương	60
Bảng 3.1.	Kết quả khảo sát chất lượng đầu năm 2018-2019 môn Lịch sử	61
Bảng 3.2.	Danh sách các lớp TN và ĐC năm học 2018 - 2019	62
Bảng 3.3.	Nhận xét quá trình làm việc nhóm lớp 10B1	65
Bảng 3.4.	Xếp loại sản phẩm học tập của dự án	67
Bảng 3.5.	Nhận xét quá trình làm việc nhóm lớp 12A8.....	67
Bảng 3.6.	Nhận xét quá trình làm việc nhóm lớp 10B2.....	68
Bảng 3.7.	Phân phối tần suất, tần số lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN1-ĐC1 .	70
Bảng 3.8.	Tổng hợp bài kiểm tra TNKQ cặp TN1-ĐC1	71
Bảng 3.9.	Phân phối tần suất, tần số lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN2-ĐC2 .	72
Bảng 3.10.	Tổng hợp bài kiểm tra TNKQ cặp TN2-ĐC2.....	72
Bảng 3.11.	Phân phối tần suất, tần số lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN3-ĐC3 .	73
Bảng 3.12.	Tổng hợp bài kiểm tra TNKQ cặp TN3-ĐC3.....	74
Bảng 3.13.	Tổng hợp các tham số đặc trưng bài kiểm tra TNKQ các lớp.....	74
Bảng 3.14.	Đại lượng kiểm định t của các cặp TN-ĐC	76

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Sơ đồ câu hỏi khung	14
Hình 1.2.	Mô hình các thành phần năng lực phù hợp với 4 trụ cột theo UNESCO	17
Hình 1.3.	Biểu đồ mức độ sử dụng các phương pháp dạy học	22
Hình 1.4.	Biểu đồ các nguồn hiểu biết của giáo viên về DHDA	23
Hình 1.5.	Biểu đồ mức độ áp dụng và thích áp dụng phương pháp DHDA	24
Hình 1.6.	Biểu đồ mức độ cần thiết của phương pháp DHDA	24
Hình 1.7.	Biểu đồ ý kiến của giáo viên về hiệu quả của DHDA	25
Hình 1.8.	Biểu đồ những khó khăn của giáo viên khi DHDA	26
Hình 1.9.	Biểu đồ mức độ yêu thích giờ học dự án của học sinh	27
Hình 1.10.	Biểu đồ mức độ thực hiện các nhiệm vụ cho tập của học sinh	27
Hình 1.11.	Biểu đồ mức độ kiến thức chương trình lịch sử	28
Hình 1.12.	Biểu đồ mức độ hiệu quả học tập dự án của học sinh	28
Hình 1.13.	Biểu đồ mức độ hiệu quả tiếp thu các năng lực của HS	29
Hình 1.14.	Biểu đồ mức độ sử dụng CNTT của học sinh	29
Hình 1.15.	Biểu đồ những khó khăn của HS khi học tập dự án	30
Hình 2.1.	Quy trình dạy học dự án trong dạy học lịch sử	35
Hình 3.1.	Đồ thị đường lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN1-ĐC1	71
Hình 3.2.	Biểu đồ kết quả bài kiểm tra TNKQ của cặp TN1-ĐC1	71
Hình 3.3.	Đồ thị đường lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN2-ĐC2	72
Hình 3.4.	Biểu đồ kết quả bài kiểm tra TNKQ của cặp TN2-ĐC2	73
Hình 3.5.	Đồ thị đường lũy tích bài kiểm tra TNKQ cặp TN3-ĐC3	73
Hình 3.6.	Biểu đồ kết quả bài kiểm tra TNKQ của cặp TN3-ĐC3	74

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong quá trình đấu tranh sinh tồn cùng với sự phát triển của lịch sử, nhân loại đã sáng tạo ra những thành tựu văn hóa, giáo dục, khoa học và kỹ thuật hết sức kì diệu. Đối với sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, Đảng ta luôn coi trọng sự nghiệp giáo dục, coi giáo dục là quốc sách hàng đầu. Đầu tư cho giáo dục chính là đầu tư cho sự phát triển bởi giáo dục khơi dậy và tạo ra những tiềm năng vô tận của con người.

Trước sự phát triển như vũ bão của công nghệ thông tin, truyền thông, kỹ thuật số hiện nay tạo ra rất nhiều cơ hội nhưng cũng đặt ra những thách thức rất lớn đối với sự nghiệp giáo dục. Giáo dục hướng đến mục tiêu phát triển con người toàn diện, có đạo đức, tri thức, sức khỏe, thẩm mỹ, hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực công dân đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Điều 28.2 Luật giáo dục 2005 quy định: *“Phương pháp giáo dục phổ thông phải phát huy tính tích cực, tự giác, sáng tạo của học sinh phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học, bồi dưỡng phương pháp tự học, tự rèn luyện kỹ năng vận dụng vào thực tiễn tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú cho học sinh”*[17].

Đất nước đang từng ngày thay đổi yêu cầu giáo dục cũng phải đào tạo ra lực lượng lao động mới, có bản lĩnh, có năng lực, chủ động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, thích ứng với thực tiễn xã hội. Do đó, đổi mới phương pháp dạy học là một trong những nhiệm vụ quan trọng của giáo dục, gắn liền với mọi cấp học, ngành học, môn học. Những năm gần đây, các trường THPT ở nước ta đã có nhiều cố gắng trong quá trình đổi mới về phương pháp dạy học và đã đạt được những kết quả nhất định về lý luận và vận dụng vào thực tiễn dạy học.

Lịch sử là môn học quan trọng ở trường phổ thông song từ trước đến nay việc giảng dạy môn học này chưa mang lại hiệu quả thực sự do nhiều nguyên nhân. Trong đó nguyên nhân cơ bản là sử dụng phương pháp dạy học chưa phù hợp. Môn học này không những cung cấp kiến thức lịch sử dân tộc, lịch sử thế giới cho người học mà còn giáo dục người học về truyền thống lịch sử hào hùng của dân tộc, của thế giới. Từ đó